

І.А. Плеш, В.А. Гайдуков, О.Й. Хомко, В.І. Каленюк

ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ КАФЕДРИ ДОГЛЯДУ ЗА ХВОРИМИ ТА ВИЩОЇ МЕДСЕСТРИНСЬКОЇ ОСВІТИ

Кафедра догляду за хворими та вищої медсестринської освіти (зав. – доц. І.А. Плеш)
Буковинської державної медичної академії

Резюме. Кафедра догляду за хворими та вищої медсестринської освіти функціонує протягом трьох останніх років. Основними завданнями її є підготовка бакалаврів медицини та лікарських кадрів з предмету догляд за хворими терапевтичного, хірургічного та педіатричного профілю. В історичному аспекті висвітлені основні організаційні етапи, досягнення та проблеми недавно створеної кафедри.

Ключові слова: кафедра, медсестринство, бакалавр медицини, студенти.

Невпинний прогрес медичної науки і практики, реорганізація системи медичної освіти України стимулювали вирішення важливої проблеми – підготовки сучасних медичних кадрів згідно з міжнародними стандартами. Саме такими спеціалістами, в першу чергу, повинні стати представники найбільш масової медичної професії – медичні сестри-бакалаври. Розпочати їх підготовку Міністерство охорони здоров'я доручило медичним ВНЗ України, зокрема Буковинській державній медичній академії (БДМА). У 1994 році проведено 1-й набір студентів для підготовки за спеціальністю “Медична сестра-бакалавр” з 4-річним терміном навчання. Базовими з підготовки таких фахівців стали кафедри медичного факультету: пропедевтики внутрішніх хвороб, педіатрії №2, загальної хірургії, акушерства та гінекології. Розпорядженням ректора академії професора В.П. Пішака створено медсестринський факультет. Заступником декана був призначений Ф.Г. Марчук – асистент кафедри анатомії людини, а з 1998 по 2001 р. – доцент кафедри пропедевтики внутрішніх хвороб В.А. Гайдуков. У 2001 році медсестринський факультет був перейменований на факультет бакалаврів та молодших медичних і фармацевтичних фахівців (ММФФ), деканом якого призначена професор Т.В. Сорочман.

Під керівництвом навчальної частини БДМА проводиться робота зі створення робочих навчальних програм, методичного забезпечення практичних занять та лекційних курсів.

Першими студентами БДМА нового напрямку за стандартами вищої медсестринської освіти стали випускники загальноосвітніх шкіл Чернівецької та прилеглих до неї областей. У навчальному процесі успішно використовуються клінічні лабораторії, ліжковий фонд базових лікувальних закладів академії. Окрім цього, впродовж 4 років навчалася група студентів за спеціальністю “клінічна лабораторна діагностика”, освітньо-кваліфікаційний рівень – лаборант-бакалавр медицини. Враховуючи спільність навчальних програм підготовки на 1-2-3 курсах помічників лікаря частина студентів, які показали відмінні та добрі знання, отримали можливість навчатися на медичному факультеті академії.

Першими випускниками медсестринського факультету в 1998 році стали 9 медичних сестер-бакалаврів та 8 клінічних лаборантів. Наступний випуск студентів був найбільш масовим. 62 випускники – медичні сестри-бакалаври влились у сім'ю медсестринства нашого краю. У 2000 році – кількість випускників факультету налічувала 45 осіб. З 1999 року розпочато підготовку медичних сестер-бакалаврів з базовою середньою медсестринською освітою. У цей час продовжується навчання з 4-річним терміном. Випуск студентів 2000-2001 навчального року складався з першого випуску з 2-річним – 14 та 35 студентів з 4-річним терміном навчання. У 2001-2002 випускниками стали відповідно: 23 та 36 студентів бакалаврів медицини.

З 2001 року проводиться підготовка клінічних лаборантів I та II рівня акредитації. У 2003 році академія успішно пройшла акредитацію з лабораторної справи (молодший спеціаліст) та фармації (молодший спеціаліст). У цьому навчальному році (2002-2003 рр.) вперше в БДМА відбудеться I випуск 18 клінічних лаборантів.

Базова кафедра спільно з навчальним відділом продовжує вдосконалювати навчально-методичний процес. Для зручності та підвищення кваліфікації працю-

ючим медичним сестрам у БДМА запроваджена та розпочата з 2000 року нова форма – навчання з неповним робочим тижнем у вечірній період. Студентами такої форми навчання стали 28 досвідчених медичних сестер лікувально-профілактичних закладів м.Чернівці (старші медичні сестри відділень стаціонарів та поліклінік, головні медичні сестри, їх резерв). За 2002-2003 навчальний рік факультетом та базовою кафедрою здійснюється підготовка медичних сестер-бакалаврів на контрактних умовах із числа студентів медичних факультетів випускних курсів та інтернів.

Отже, діяльність нашої кафедри в системі підготовки медичних сестер-бакалаврів, лаборантів та фармацевтичних фахівців багатогранна. Для успішного здійснення навчально-методичної роботи необхідні досвідчені педагогічні та лікарські кадри. З кожним роком зростають вимоги щодо вдосконалення системи підготовки кадрів середньої ланки. Отже, постала необхідність в організації провідної кафедри з цих питань.

Кафедра догляду за хворими та вищої медсестринської освіти створена 1 квітня 2000 року наказом по Буковинській державній медичній академії за №3 від 21.03.2000 року на підставі дозволу МОЗ України за №8.02 –31/589 від 09.03. 2000 року.

З моменту заснування та організації кафедра розміщувалася в приміщеннях науково-діагностичного корпусу медичної академії (Бульвар Героїв Сталінграда, 11), з березня 2002 року переведена в приміщення вузлової залізничної лікарні ст.Чернівці (вул. Червоноармійська, 226), 3-ї міської клінічної лікарні м. Чернівці (вул. Головна, 100) та обласного будинку дитини (вул. Чапаєва, 2). До кадрового складу кафедри переведені наказом ректора БДМА за №3 від 21.03.2000 р. асистенти та викладачі кафедр пропедевтики внутрішніх хвороб, загальної хірургії та дитячих хвороб №2.

Кадровий склад кафедри на момент організації становив: доцентів – 2, асистентів – 7, викладачів – стажистів – 2. Серед них 5 кандидатів медичних наук.

Кафедра налічувала – 1 лекційний зал, 1 конференцзал, 4 аудиторії, 2 кімнати доклінічної підготовки на базі теоретичного корпусу (бульвар Героїв Сталінграда, 11), 2 навчальні аудиторії на базі міської клінічної лікарні №3 (вул. Головна, 100), 2 аудиторії на базі вузлової залізничної лікарні ст. Чернівці (вул. Червоноармійська, 226), 1 аудиторія на базі обласного будинку дитини (вул. Чапаєва, 2).

Наказом по академії на посаду завідувача кафедри призначений доцент, к.мед.н. Плеш Ігор Антонович, доцентом – к.мед.н. Гайдуков В'ячеслав Анатолійович.

Основним осередком кафедри був теоретичний корпус по бульвару Героїв Сталінграда, 11. Після переведення на базу вузлової залізничної лікарні ст. Чернівці (вул. Червоноармійська, 226) значно розширилися навчальні площі. Кафедра орендує частину приміщень 2-го поверху (у минулому дитячого відділення) і налічує 1 лекційний зал на 150 місць, 6 навчальних аудиторій, 1 комп'ютерний клас, 1 клас доклінічної підготовки, 1 навчальну клінічну лабораторію, 2 наукових лабораторій (інструментальних методів дослідження серцево-судинної системи та біохімічних досліджень), кабінети завідувача та доцентів кафедри, асистентську та лаборантську, допоміжні приміщення. 3 травня 2002 р. введена посада другого доцента і обраний на цю посаду асистент, к.мед.н. Хомко О.Й., а з листопада 2002 р. доцентом кафедри обраний к.мед.н. Каленюк В.І.

Проведений розподіл обов'язків працівників кафедри. Організаторами та відповідальними з навчально-методичної роботи з циклів “Терапія”, “Хірургія”, “Педіатрія” відповідно обрані доц. Гайдуков В.А., доц. Хомко О.Й. та ас. Макарова О.В. На початок нового 2002-2003 навчального року колектив кафедри налічує 13 викладачів, 3 лаборантів, 2 робітників та 4 сторожів.

Наукова діяльність кафедри продовжила традиції “материнських” кафедр. Особливістю її стала наявність науковців різних галузей медицини: терапії, педіатрії та хірургії. Більшість викладачів терапевтичної групи виконували фрагменти НДР кафедри пропедевтики внутрішніх хвороб (керівник – професор, д.мед.н. О.І.Волошин). Під його керівництвом виконана й успішно захищена кандидатська дисертація ас. Л.Д.Борейко. На кафедрі виконується 1 докторська та 1 кандидатська дисертація.

Керівником педіатричної групи асистентом О.В.Макаровою завершена кандидатська дисертація і подана до захисту. Асистентом Б.І.Шумко захищена кандидатська дисертація (2002 р.).

На кафедрі створені належні умови не тільки для проведення навчально-методичної діяльності, але й наукової. За останній 2002-2003 навчальний рік обладнані дві наукові лабораторії: встановлено дистиллятор, полум'яний фотометр, центри-

фуга, фотоколориметр, холодильник. Сконцентрована матеріальна база в лабораторії інструментальних методів дослідження з наявністю сучасних моніторів гемодинаміки, УЗД-апарату для дослідження серця і судин, двох електрокардіографів, реоплетизмографів, реєструючих пристроїв.

Науковці кафедри беруть участь у раціоналізаторській та винахідницькій діяльності, результатами чого є патенти України, посвідчення на рац.пропозиції. Серед ініціаторів цього спрямування слід назвати асистента М.З.Казимірка, якому в 2001 році вручено грамоту за кращий винахід Буковинського регіону. По 3 деклараційних патенти на винахід отримали доценти І.А.Плеш, В.А.Гайдуков; асистенти М.З.Казимірко, В.Д.Фундюр, Б.І.Шумко, по 1 – асистент Л.Д.Борейко та О.В.Макарова. Матеріали більшості з них впроваджені в практику охорони здоров'я не тільки Чернівецької, але й інших областей України, опубліковані в інформаційних листках.

У перспективі планування науково-дослідної роботи з кардіології різних вікових груп із вирішень актуальної проблеми сьогодення – державної програми боротьби з розповсюдженням артеріальних гіпертензій.

Серед невирішених проблем слід назвати повноцінне забезпечення асистентів лікувальною роботою на базі основного осередку кафедри вузлової лікарні ст. Чернівці, вдосконалення лікувально-діагностичного процесу, пошук різноманітних сучасних форм навчання, використання новітніх технологій навчально-методичного процесу.

За останні 2 роки колективом кафедри проведено велику роботу по створенню навчально-методичних документів. На кафедрі викладаються понад 37 клінічних дисциплін. Зокрема на 2 курсі медичного факультету: догляд за хворими з трьох профілів: терапія, педіатрія, хірургія. На факультеті бакалаврів та ММФФ кафедра є базовою з клінічних дисциплін. Враховуючи різні форми навчання (I та II рівня акредитації) цих дисциплін понад 30. А за цим стоїть значна праця з виготовлення методичних матеріалів. Впродовж двох років працює і вдосконалює форми навчання предметна методична комісія з медсестринства.

Своєрідним екзаменом знань та умінь є щорічне проведення конкурсів “кращий за професією” серед випускників медичних училищ академії і факультету бакалаврів та ММФФ. Традицією стали проведення таких конкурсів по чергово на базах училища БДМА, Новоселицького та Вашківецького медичних училищ. У 2002 році вперше проведений такий конкурс у нас на кафедрі. На відміну від попередніх конкурсів серед запрошених були конкурсанти Львівського медичного коледжу ім.Андрея Крупинського, Вінницького базового медичного училища, студенти з Румунії.

З кожним роком вдосконалюються форми співпраці з медичними училищами та коледжами прилеглих областей України. Нещодавно студенти I курсу факультету бакалаврів та ММФФ брали участь у конкурсі “Кращий за фахом”, організований Львівським коледжем ім. А. Крупинського. Слід зазначити, що серед медичних навчальних закладів Львівський коледж та училище БДМА вважаються найдавнішими на Україні. А це певні усталені традиції виховної, навчально-методичної роботи, значний досвід з виховання багатьох поколінь медичних сестер.

Наближаючись до славного ювілею – 60-річчя з дня заснування БДМА колектив кафедри догляду за хворими та ВМО вітає адміністрацію, весь педагогічний склад академії з побажаннями творчих успіхів на ниві підготовки висококваліфікованих кадрів середньої та вищої ланки медицини, міцного здоров'я та благополуччя нашій єдиній родині – БДМА.

HISTORY OF THE FORMATION AND DEVELOPMENT OF THE DEPARTMENT OF CARE OF PATIENTS AND HIGHER NURSING EDUCATION

I.A. Plesh, V.A. Haidukov, O.Y. Khomko, V.I. Kaleniuk

Abstract. The Department of Care of Patients and Higher Nursing Education has been functioning over the last three years. Its basic tasks is the training of Bachelors of Medicine and medical personnel in the subject Care of Patients of the Therapeutic, Surgical and Pediatric Profiles. The basic organizational stages, achievements and problems of the recently created department have been elucidated in a historical aspect.

Key words: department, nursing, bachelor of medicine, students.

Bukovinian State Medical Academy (Chernivtsi)

Buk. Med. Herald.– 2003.– Vol.7, №3.– P.192–194.

Надійшла до редакції 10.05.2003 року